

— Was machs Du?

Egy pillanat. Mi történt volna, ha Ottó főherceg nem figyelmezteti? Mi lett volna az udvari bál etikettjéből és egyáltalán az udvari etikettből? Nyilván az történt volna, a mozdulat arra vallott, hogy a trónörökös poharával odamegy az urakhoz és talán kocint velük. Az udvari etikett nagy sérelmeit sohasem heverte volna ki. A trónörökös és Ottó főherceg mihamar eltávoztak, de az urak úgy látták, hogy amikor Ferenc Ferdinánd kiment, barátságosan intett feléjük, s a fejbiccentése kedves és jólelkű volt.

Valamit már akkor is tapasztalt, tudniillik, hogy a magyar képviselők az udvari bálon is tudnak mulatni, ha alkalom adódik rá.

A szegedi középosztály nyomora

Beszélő statisztika:

a végrehajtásokról,

árverésekről és a

fizetések letiltásáról.

(Saját tudósítónktól.) Tegyük egyszer félre minden álszemérmert, legyünk egyszer őszinték és írjuk ki bátran, nyíltan, amit mindenki érez, mindenki tud és amit kimondani mindenki röstel: *Szegeden nyomorog a középosztály.* Szegeden a hivatalnokok adóságból élnek. Itt puffra, aufschreibenre megy minden. Itt adósok maradnak az emberek a ruháért, a cipőért, a fűszerért, a húsért, az adóért, a házbérért, itt adósok maradnak a banknak, az uzsorásnak, a jóbarátnak, aki kölcsönöz.

Alább statisztikai adatok nyomán megközelítőleg ismertetni kívánom a szegedi középosztály nyomorát. Meg kell jegyeznem, hogy ez a statisztika nem teljes. Mert nem az egész esztendő adatait öleli fel, hanem csak tizenegy hónapét. Decemberről a legtöbb esetben nincsenek adataim. A többi adat azonban pontos. Minden adatot, amit meg lehetett szerezni, megszereztem. Szomorú számok azok és megdöbbentően igazolják, hogy valami radikális módon kell segíteni a tisztviselők helyzetén. Ezek a számok többet mondanak, mint száz anketon ezer szónok, ezek a számok azt igazolják, hogy Szegeden a hivatalnok-osztály nyomora kétségbeejtő.

Az a szegény tisztviselő, aki nyolevan forint fizetésből él, mert a többit letiltották, a legszálnalmasabb teremtes. Annak elegánsan kell öltözködni, mert így kívánja meg a társadalmi állása, annak társaságba kell járnia, mert megköveteli tőle ezt a környezete és csak akkor csinálhat esetleg karriert és a flanc miatt bizony csak ruszli jut ebédre és sokszor semmi vacsorára. Ezek az emberek nyomorognak igazán, de ezek az emberek nem szívesen kérkednek el a nyomorukkal — mert szégyenlik.

De menjünk csak sorban.

Szegeden ebben az esztendőben 2244 váltót ovatoltak. Ez a szám pontos. Itt nem ovatoltak más, mint *Jedlicska Béla* dr és *Sirsich György* dr királyi közjegyzők, akik szívesek voltak rendelkezésemre bocsájtani az adatokat. *Sirsich György* dr adatai szerint a január 1-jétől február közepéig megovátolt 100 darab váltó közül 15 váltó értéke kisebb volt 100 koronánál, 21 váltó értéke 100 koronánál magasabb volt, de a 200 koronát meg nem haladta, 33 váltó összege nem érte el az 500 koronát, 19 váltó 1000 koronánál kisebb értékű volt és mindössze 12 váltó volt értékesebb 1000 koronánál, de ezek között csak kettő akadt, amelyek értéke 10,000 koronánál nagyobb volt. Ez az arány egyforma marad mindvégig és ha változik is, a változás a kisebb értékű váltók arányszámát emeli föl. A száz megovátolt váltó közül 69 kizárólag kishivatalnoké, a többi kereskedőké, akik azonban a legtöbb esetben tévedésből felede-
tek el rendezni a váltóikat.

Meg kell jegyeznem még egyszer, hogy ezt a statisztikát az 1911. évben *Sirsich György* dr közjegyző által megovátolt első száz váltó adataiból állítottam össze, de az arány nagyjában és általában ilyen. Hogy milyen sorrendben következnek egymás után a megovátolt váltók összegei, közölök itt januárból és februárból egy-egy tíz számból álló sorozatot, amelyek igazolják a statisztika valószínűségét. Ime:

Január: 200, 117.60, 700, 400, 500, 300, 200, 900, 280, 575.

Február: 250, 212, 320, 600, 448, 600, 450, 600, 539, 600, 750.

Az arány és a sorrend amint látjuk, ugyanaz. Itt meg kell még jegyeznem, hogy a váltókat a fenti sorrend szerint ovatolták meg és a sorrend általában mindenütt ilyenforma, azzal a különbséggel, hogy néha-néha tarkítja azt egy-egy ezer koronáról nagyobb értékű váltó is.

Nézzük most a járásbiróság végrehajtási osztályának a kimutatását. Ez nem egészen pontos, mert ott nagyon nehezen lehetne pontos adatokat beszerezni, de hozzávetőleg mégis megvilágítja a viszonyokat.

Szegeden ebben az esztendőben 3435 végrehajtást kértek. Kizárólag ingókra. Az ingatlanok végrehajtás nem tartozik ide, mert az nem bizonyít semmit a középosztály nyomorára mellett. A végrehajtást mintegy 1700 esetben elrendelték és ennyi esetben árverést is tűztek ki. Csak 17 esetben tartották meg az árverést, mert a végrehajtottak vagy ki egyeztek addig a hitelezőikkel, vagy kiigényelték a lefoglalt ingóságokat. Összesen 397 igénykeresetet adtak be a járásbiróságon, tehát a lefoglalt holmik több mint tíz százalékát kiigényelték. Négyezszáznál több fizetési letiltást fogatosított a járásbiróság 1911-ben. Minden esetben hivatalnok-emberek fizetését tiltották le.

Pontosan összeállítottam a városi tisztviselők fizetésletiltási statisztikáját.

327 tisztviselő, tanító, segéd- és kezelőhivatalnok közül 42 fizetése van letiltva. Tehát majdnem 13 százaléknak. A 42 tisztviselő stb. fizetését 158 hitelező tiltotta le. Van olyan tisztviselő is, akinek a fizetését 31 hitelező tiltotta le. Van olyan tisztviselő is, akinek 21210 korona erejéig van letiltás a fizetésén. Már most, ha tudjuk, hogy ennek a tisztviselőnek 2400 korona a fizetése és abból csak 400 K foglaltatható le, elképzelhetjük, micsoda ambíció sarkallhatja azt az embert, aki tudja, hogy akármilyen magas lesz is a fizetése, a fizetésemelés mindig csak a hitelezőknek jut.

A legkisebb letiltás 11 korona, a legnagyobb a fent említett 21210 korona, amely 20 tételtől áll.

Legutoljára hagytam az adóhivatal statisztikáját, mert kétségkívül ez a legérdekesebb.

Ez a statisztika világosan, érthetően beszél. Ime:

Szegeden tizenegy hónap alatt kiadtak az adóhivatalban 103,487 intést, tehát 50,000 adófizető polgárt alapul véve, minden adózóra két adóintés jutott. Zálogolás 88,371 esetben történt és 36,939 esetben tűzte ki az adóhivatal az árverést, amelyet tizenegy hónapban tényleg csak 10 esetben tartottak meg. Adóintés legkevesebb volt júliusban, akkor 991 esetben adtak ki ilyent, legtöbb volt májusban, amikor egy hónap alatt 29,812 adóintést kézbesített a hivatal. Zálogolás legtöbb — szám szerint 20,911 — volt júniusban és legkevesebb — 1870 — augusztusban, árverést júniusban tűztek ki legkevesebbet, 303 esetben és legtöbbet, 8985 esetben július havában. Az árveréseket a hónapok sorrendjében fel is sorolhatjuk. Nem olyan nagy a szám.

Január —

Február —

Március 3

Április 5

Május 1

Június —

Július —

Augusztus —

Szeptember —

Október —

November 1

Tehát az év tizenegy hónapja közül csak négyben tartottak árverést és a legtöbbet áprilisban tartották meg. Minden esetben butorokat árvereztek el.

A statisztika más és érdekesebb világitásban így fest:

50,000 adófizető között csak 2500 akadt, aki minden felszólítás, intés nélkül fizeti az adóját. Tehát 5 százalék. 95 százalékát az adófizetőknek meg kell inteni. A 95 százalék megintett adózó közül 30 százalék arra sem reagál. Következik a zálogolás, amikor az adóhivatali zálogjogot vesz az adózó birtokában lévő ingóságokra, vagyis azokat lefoglalja. Ez az eljárás száz közül 50 esetben használ. Ezután kitűzik az árverést. Erre száz eset közül 15 esetben van szükség. Az árverés kitűzése rendszerint sikerrel jár és akkor már mindenki fizet. Az adózóknak mindössze 0.0002 százaléka engedi elárvereztetni a holmiját.

Ez a statisztika azonban nemcsak azt bizonyítja, hogy az adózó végeredményben elő tudja teremteni az adóját. Mert ezt is jelenti. Akik ismerik az adóhivatal vezetőségének a felekkel szemben tanúsított viselkedését, azok tudják azt, hogy nem az adózóknak az érdeme, hogy olyan kevés a végrehajtás. Ezért tisztán és kizárólag a hivatalt illeti az elismerés. A szegedi adóhivatal csak a legritkább esetben fogatosítja is az árverést. A hivatal vár, türelmes, kedvezményeket ad, részletfizetést engedélyez és csak a legvégső esetben üti meg a dobát az adóhatalékos portáján. Ötezer esetben egyszer.

Viszont a statisztika nem bizonyít mindenkori a nyomor mellett sem. Nem áll ugyanis az, hogy akinek van pénze, az fizet felszólítás nélkül is. Adót senki sem szeret fizetni és a legtöbben csak akkor tesznek eleget eb-
beli alkotmányos köteleességeiknek, ha már nagyon muszáj. Van például Szegeden egy tekintélyes, vagyonos ügyvéd, aki csak akkor fizeti meg az adóját, ha már a végrehajtó megjelent a lakásán. Az azonban bizonyos, hogy a hivatalnok-osztály, amelynek a helyzetét ebben a cikkben ismertetni kívánom, csak zálogolás és a legtöbb esetben a végrehajtás kitűzése után fizet, kivéve azokat — és ilyenek nagyon sokan vannak — akiknek az adót levonják a fizetésükből, vagy akik helyett a munkaadók fizetik az adókat.

* * *

Már most próbáljuk meg valamiképpen csoportosítani a számokat.

Szegeden 2244 váltót ovatoltak, amelyeknek 69 százaléka hivatalnok-váltó volt, 400 hivatalnoknak a fizetését tiltották le a bírósági végrehajtók és ebben a számban természetesen nincsen benne, hogy hány hivatalnoknak a fizetése van már letiltva. 36939 esetben tűzött ki az adóhivatal árverést, a legtöbb esetben hivatalnokoknál, 3435 végrehajtást kértek a járásbiróságon kizárólag ingó tárgyakra és ebben a számban jelentős percent jut a hivatalnokokra. Ezeknek a számoknak a felsorolása után világosan előtűnik áll a hivatalnok: az elegánsan öltözködő, a társasága előtt kényszerűségből flancoló, de odahaza nyomorgó hivatalnok, aki részletre vásárol, akinek még az ingére is fenntartotta tulajdonjogát a kereskedő, akinek a fizetése le van foglalva esztendőkre, rátoknak, uzsorásoknak és még isten tudja hogy a fizetésemelésből, amit kaphat, ő nem lát egyebet a papirosnál, a pénz a hitelezőjének jut.

Ilyen ma a helyzet. Nemcsak Szegeden ilyen, hanem ilyen az egész országban. Legfeljebb a számok változnak, az arány egyforma marad. És nagyon hiányos ez a statisztika. Nincs abban benne, mert nem is lehet benne, hogy a szegedi szabóknak, szűtereknek, ékszerészeknek, bankoknak, szövetkezeteknek, fűszereseknek, mészárosoknak, divatárkereskedőknek, főpincéreknek, jóba-